

SINDROMUL ARDERII PROFESIONALE LA LUCRĂTORII MEDICALI CU STUDII MEDII DIN SECȚIILE COVID-19 ÎN PERIOADA PANDEMICĂ

Marina PODOROGHIN

Adriana PALADI

Scopul: Evaluarea sindromului arderii profesionale la lucrătorii medicali cu studii medii din secțiile cu profil COVID-19 din Republica Moldova pe perioada pandemiei pentru elaborarea recomandărilor de prevenire a sindromului burnout în rândurile personalului medical în condițiile de urgență în sănătate publică.

Obiective: Analiza studiilor și practicilor internaționale privind sindromul de ardere profesională la personalul medical mediu în condițiile pandemiei COVID-19 și gestionarea acestuia; evaluarea gradului de afectare a lucrătorilor medicali cu studii medii din cadrul secțiilor COVID-19 din Republica Moldova prin sindromul arderii profesionale; determinarea factorilor care influențează instalarea sindromului de ardere profesională la lucrătorii medicali cu studii medii din cadrul secțiilor COVID-19 în perioada pandemică, în percepția factorilor instituționali de decizie; elaborarea recomandărilor privind prevenirea sindromului de ardere profesională printre lucrătorii medicali cu studii medii din cadrul secțiilor COVID-19 și organizarea asistenței medicale pe timpul urgențelor în sănătate publică.

Material și metode: Tipul de studiu – transversal, observațional, mixt. Componenta cantitativă a fost realizată prin aplicarea unui chestionar adaptat după scala Maslach, asupra unui eșantion de 463 de asistenți medicali și moașe, care au acordat asistență medicală pacienților COVID-19 pozitivi, în cadrul secțiilor spitalicești din Republica Moldova. Chestionarul a fost distribuit pe suport de hârtie în instituțiile medicale. Componenta calitativă a studiului a fost realizată prin interviuri în profunzime cu managerii de spitale (n=8). Perioada de acumulare a datelor a fost noiembrie 2022-martie 2023. Metodele studiului: istorică, epidemiologică, sociologică, comparativă, statistică, grafică.

Rezultate obținute: Din numărul total al persoanelor incluse în studiu, cea mai mare pondere o ocupă personalul cu stagiul de 11-20 ani (25,3%), urmați de cei cu stagiul de 21-30 ani (22,9%) și cei cu stagiul de 6-10 ani (21%). Cea mai mică pondere o ocupă cei cu stagiul de până la 5 ani și mai mult de 30 ani (15%), fapt datorat îmbătrânirii cadrelor din sistemul medical. Studiind perioada activității în secțiile cu profil COVID-19, se remarcă faptul că mai mult de jumătate din personalul chestionat a activat în secțiile de profil mai mult de 12 luni (56,1%), între 7 și 12 luni au activat 18,6%, între 4 și 6 luni au activat 13,2%, iar până la 3 luni au activat 12,1%. Respondenții din instituțiile raionale au constituit 31,1%, din instituțiile departamentale au răspuns la chestionare 20,09%, iar din instituțiile republicane – 11,23%.

Sindromul arderii profesionale a fost înregistrat la 100% din personalul medical mediu chestionat, cei mai mulți dintre respondenți fiind afectați printr-un grad mediu – 58%. Din cadrul celor trei componente ale sindromului de ardere profesională (epuizarea emoțională, depersonalizarea, reducerea realizărilor personale), printr-un grad înalt de afectare a personalului s-a manifestat epuizarea psiho-emoțională la 29,2% din respondenți. Gradul de afectare prin sindromul de ardere profesională este invers proporțional cu vârsta și stagiul respondenților, astfel cei cu un stagiul de până la 5 ani și vârsta sub 25 de ani au fost afectați mai puternic, pe

când cei cu un stagiul de peste 30 de ani și cu o vârstă mai mare de 55 de ani au demonstrat o rezistență mai înaltă. Direct proporțional cu perioada de muncă în secțiile COVID-19, cei care au activat în secțiile COVID-19 între 7 și 12 luni și mai mult de 12 luni au fost afectați printr-un grad înalt de burnout în 18% din cazuri. Personalul medical mediu din spitalele de nivel republican, departamental și municipal au fost mai puternic afectați decât cei din spitalele raionale.

În viziunea respondenților, principalii factori de prevenire a instalării sindromului de ardere profesională au fost suportul superiorilor, colegilor, rudelor, programul adecvat de muncă, resurse umane suficiente. Principalii factori care au condus la instalarea acestui sindrom este frica de a fi infectat, dificultatea cazurilor și mediul de muncă, programul prelungit de activitate. În timp ce 40% dintre respondenți au avut nevoie de ajutor pentru a depăși burnout-ul, direcția principală de solicitare a ajutorului a fost familia. În viziunea factorilor instituționali de decizie principalii factori care au condus la instalarea sindromului de ardere profesională ar fi: suprasolicitarea cu numărul mare de pacienți, izolarea, iar factorii care ar fi prevenit instalarea sindromului burnout ar fi fost resursele umane suficiente, informarea vastă despre patologia în cauză, inclusiv metodele de profilaxie.

Concluzii: Afectarea personalului medical prin sindromul de ardere profesională a fost în cotă de 100%. Studiul dat a evidențiat un șir de probleme la acest capitol, ceea ce ne permite să conchidem faptul că sistemul medical nu este pregătit pentru a face față ulterioarelor urgențe în sănătate publică. Reieșind din datele obținute, considerăm că soluții oportune pentru această problemă ar fi angajarea personalului medical suficient, pregătirea personalului medical cu privire la prevenirea sindromului burnout, precum și angajarea în instituțiile medicale a psihologilor instruiți în domeniul sănătății mintale.

Cuvinte cheie: *Sindromul arderii profesionale, epuizarea psiho-emoțională, personal medical mediu, burnout, infecția COVID-19.*

ACCESIBILITATEA PACIENȚILOR LA SERVICIILE MEDICALE DE PROTEZARE A ARTICULAȚIILOR MARI

Aurelia REȘETILOV

Maria CUMPĂNĂ

Scopul: Evaluarea accesibilității la serviciile de protezare a articulațiilor mari, în vederea facilitării și transparentizării accesului la aceste servicii.

Obiective: Analiza experienței internaționale și a cadrului normativ național cu privire la includerea în tratament a pacienților ce necesită protezare a articulațiilor mari; evaluarea opiniei pacienților privind accesibilitatea la serviciile de protezare a articulațiilor mari; evaluarea opiniei medicilor și decidenților privind asigurarea accesului la serviciile de protezare a articulațiilor mari; elaborarea recomandărilor privind facilitarea și transparentizarea accesului la serviciile de protezare a articulațiilor mari.